

Ágazati éwertékelő

Decemberben illik összegző visszatekintést készíteni arról, hogy milyen helyzetben zárja az évet az agrárágazat. Horváth Gábor, a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének (MOSZ) főtítkára immár hagyományosan mondja el a tapasztalatait. Ezt tette december 3-án Siófokon is, ahol „Kinyílnak a pénzcsapok – Jönnek az agrár-vidékfejlesztési pályázatok” címmel folyt kerekasztal-beszélgetés az Agrárszektor konferencián. A rendezvényre a hazai agrárium meghatározó szakembereit, véleményformálóit, vállalatvezetőit, ágazati és szakpolitikai döntéshozóit hívták meg, hogy a résztvevők első kézből kapjanak választ az ágazatot érintő legfontosabb kérdésekre.

Az előzővel ellentétben a 2015-ös év nem kerül az ágazat történelmének arany oldalaira, kezdte mondandóját a főtítkár. Tavaly ugyanis az ágazatnak a nemzetgazdaság számára rendkívül fontos GDP-hez való hozzájárulása jelentős, 0,6 százalékos volt. Az agrárágazat a kormány számára felhajtóerőt is jelentett a gazdasági növekedést illetően. Ám 2015-ben minden bizonnyal visszahúzó erőként teljesít a szektor, hiszen a GDP-t mintegy fél százalékkal csökkenti az ágazat gyengébb idei teljesítménye, mondta el a főtítkár.

Ez a gyengébb teljesítmény korántsem szerez örömet az agrárszektor szereplőinek, hangsúlyozta Horváth Gábor. A 2015-ös esztendő több okból is rendhagyó volt. Az időjárás sem volt partnere a termelésnek, és a piaci folyamatok is negatív irányokat mutattak, az agrárpolitika pedig jó néhány területen megfőzte a feketelevest a társas vállalkozásoknak. A 2014-es esztendő rekordévnek számított a társas gazdaságok számára, de valószínű, hogy a közeli jövőben nem vagy csak nehezen tudják megismételni ezt az eredményt. Az elmúlt évben – annak ellenére, hogy még nem nyíltak meg az uniós

forráscsapok – a társas gazdaságok igen komoly fejlesztéseket és beruházásokat valósítottak meg. Főként gépberuházásokra fordítottak jelentős összegeket a vállalkozások, ami arra is utal, hogy a vezetés a jövőre is gondol. A társas gazdaságokban a KSH adatai szerint ugyan kis mértékben csökkent a foglalkoztatottak száma – így is 85 ezer embernek adtak munkahelyet, fizetett legális foglalkoztatást, ezzel szemben az egyéni gazdaságok 24 600 vidéki embert foglalkoztattak –, de a bérek növekedtek. A vidéki népesség életszínvonalának növeléséhez tehát ez a szektor is jelentős mértékben hozzájárult.

A társas vállalkozások tavalyi mérlegeiből kiolvasható, hogy a vezetők a rekordnyereség egy részét a következő évre tartalékozták. Tették ezt annak ellenére, hogy ekkor már ismert volt a földforgalmi törvény durva diszkriminációja, ám ekkor még semmilyen negatív folyamat nem indult el a szektorban. Aztán jött a 2015-ös év, amikor már a második nagy pofont is megkapták a nagyobb és a közepes méretű gazdaságok azzal, hogy a közvetlen földalapú támogatást a magyar kormány 1200 hektár fölött elvette. A

főtítkár szerint érthetetlen, hogy a döntéshozók miért nem vették figyelembe a foglalkoztatási arányokat.

A 2015-ös év az időjárás és a piaci viszonyok okán sem volt alkalmas arra, hogy a társas vállalkozások az agrárpolitikához való alkalmazkodás megvalósítását megkíséreljék. Mégis, a májusban leadott adatok alapján az látszik, hogy az 1200 hektár feletti hektárok egyharmada egy év alatt eltűnt. A cégek egy év alatt kiszervezték a területeik jelentős részét, aminek a kormányzat vagy a kedvezményezettek akár örülhetnek is, de közgazdasági szempontból ez káros, mert az a koncentráció, ami már létrejött ezekben a vállalkozásokban, egy év alatt felszeleltődött. És ez a foglalkoztatásban is meg fog mutatkozni, jelentette ki Horváth Gábor.

A harmadik üzenet a kormány részéről az volt, hogy a Vidékfejlesztési Programban (VP) egyértelművé vált: a társas vállalkozások 20 százalékot kaphatnak a forrásokból – holott a gazdasági teljesítményből való részesedésük esetenként éppen fordított arányú, lásd állattenyésztés. A főtítkár úgy véli, hogy a VP, amely cselekvési programként él 2020-ig, olyan megkülönböztetéseket tartalmaz, amelyek egyértelműen hátrányos helyzetet teremtenek a társas gazdaságoknak. Elég, ha csak az 1275 ezer eurós STÉ értéket említjük, amely elhibázott, és

a kis és közepes állattartókat is kizárja a részvételből, aminek az is következménye lesz, hogy a pénz nem fog el. A közbeszerzési értékhatárt emelni kellene, amit az uniós szabályok lehetővé is tesznek. A családi gazdaságok kiemelt kezelése nincs végigvezetve a mechanizmus egyes elemein. Ma is definiálatlan, hogy mint gazdasági egységet hogyan kell kezelni a családi gazdaságot.

Ez év végén újabb pofont jelentett a gazdaságoknak, hogy a száritási költségeket megemelték. A MOSZ-nak évek óta jó munkakapcsolata van az érintett hatóságokkal, amelyek éveken keresztül rugalmasan kezelték a kedvezmények határidejének meghatározását, de az idén, érthetetlen módon, november 1-jére, egy hónappal előbbre hozták ezt a határidőt. A főtítkár hangsúlyozta, hogy ebben a kérdésben a földművelésügyi tárcával is sikerült együttműködni – mármint a határidő meghosszabbításában – de ez a minisztériumi tekintély (és a MOSZ-é is) kevésnek bizonyult. Ezt a csatát ugyanis elvesztették, úgyhogy a kukorica jelentős részét drágábban kellett száritani. Mindez azonban arra is rávilágít, hogy a gazdaságoknak számolniuk kell ezzel a magasabb költség-tellessel, és jobban oda kell figyelniük a fajtaválasztásra, a technológia korszerűsítésére.

Az idei év várhatóan a társas vállalkozások számára is veszteséges lesz, pedig az uniós csatlakozás óta kezdünk elszokni ettől a jelenségtől, hangsúlyozta Horváth Gábor, különösen az állattenyésztéssel foglalkozó gazdaságoknál, ahol újabb veszteségek keletkeznek az agrárpolitikai kedvezmények hiánya miatt. A vállalkozások csak a saját tőkeerejükre építhetnek, ezért várható, hogy ez a tőkeerő csök-

Horváth Gábor: a 2015-ös esztendő több okból is rendhagyó volt

ken, és kevesebb nyereséget fizetnek be a költségvetésnek.

Nem indokolható és egyes területeken helyrehozhatatlan veszteséget okozott a kormány azzal az idővesztéssel, amely szerint két év veszett el az agrárszereplők számára a 2014-2020-as időszakból, mivel 2015 végéig egyetlen új fejlesztési programra forrásfelhasználás nem történt, pedig a pénz ott van az EU kasszájában. Helyileg indokolt az EU egyéves késlekedése, de a második évi vesztegés a saját restanciánk. A főtitkár szerint nem kellett volna átszervezni a hazai gépezetet, és az EU átmeneti, egyéves időszakában előre feltehető volna készülni a programok előkészítésére, és akkor 2015 elején elindulhattak volna a pályáztatások. „Kétszer ad, aki időben ad”, tartja a mondás. A kormány is érzi, hogy ebben a csúszásban van felelőssége, mert augusztusban készült egy ütemterv, amelyben meghatározták, hogy a vidékfejlesztési programokat milyen ütemben írják ki. E program szerint 32 pályázatot kellett volna megnyitni még az idén, de ebből talán csak négy pályázat látott napvilágot. Márpedig ez veszteséget okoz a gazdálkodóknak, mert nem lesz elegendő idő a pályázatok elkészítésére, mondta Horváth Gábor. A kri-

tika, a bíráló ellenére a főtitkár azt hangsúlyozta, hogy a MOSZ-nak is érdeke, hogy a programokat meghirdessék és elinduljanak, mert a hibákat menet közben is fel lehet ismerni és ki lehet javítani, amelyben az érdekképviselő partnerséget ajánl.

Keveset beszél a szakma arról, hogy a kormány novemberre ígérte a területalapú támogatások előlegének kifizetését. A MOSZ ismeretei szerint az érintettek több-

sége nem kapta meg az előleget, s ez jelzi, hogy az előleg-programot nem sikerült teljesíteni. A csúszás oka nem ismert. A hivatal jószándéka érezhető, de a pénz hiányzik a gazdaságokban, hiszen műtrágya-, vetőmag- és takarmányvásárlásra tervezték elkölteni. Az idei nem jó év a vállalkozások számára, a gazdaságokban rossz a hangulat, amit az is tetéz, hogy az állami földek értékesítése a főtitkár szerint nincsen végiggondolva. A MOSZ korábban is támogatta azoknak az állami földterületeknek az értékesítését, amelyekkel érdemi földpolitikát nem lehet megvalósítani. De a nagyobb társaságok földjét azzal az ideológiával kiárúsítani, hogy legyen azé a föld, aki megműveli, ez hamis érv. Azok számára, akik jelenleg a földet használják, de nem vehetik meg, azok számára ez a kormányzati lépés a pusztítás szándékaként jelenik meg, mivel politikai eszközökkel kihúzzák a földet a társas vállalkozások lába alól. Föld nélkül nem lehet gazdálkodni, viszont ezek a szervezetek ellehetetlenülnek. A magyar mezőgazdaságban a termőföldek kétharmadát bérleti viszonyban művelik. Az állami földek értékesítése pedig a gazdálkodók bizonytalanságát növeli, mondta végezetül Horváth Gábor.

H. GY.

Húszéves a GEDBE

A Gödöllői Egyetem volt Diákjainak Baráti Egyesülete (GEDBE) november végén tartott közgyűlése egyben az egyesület 20 éves jubileumának megünneplését is magában foglalta. Ebből az alkalomból jelentette meg az öregdiák egyesület, illetve az Egyetem „Múlt, jelen, jövő” című kiadványát, amely a rektor, az alapító és a jelenlegi elnök, valamint a titkár köszöntő sorai mellett az egyesület tagjainak névsorát és bemutatását is tartalmazza.

A közgyűlést köszöntő Tózsér János, a Szent István Egyetem rektora méltatta az egyesület 20 éves munkáját és eredményeit, és arra kérte a tagokat, hogy segítsék továbbra is az egyetemet tanácsaikkal, javaslataikkal. Lehetőség szerint fogadjanak gyakorlatra hallgatókat, segítsék az egyetemet gyakorlati oktatási és tehetséggondozási feladatainak ellátásában.

Molnár József, a GEDBE elnöke az eltelt 20 év változásairól ejtett szót, megjegyezve, hogy bár a SZIE már nem a „régigráregyetem”, de büszke arra, hogy agrárjellege megmaradt, változatlanul ez a fő profil, és az egyetem ma is az ország meghatározó agrár-felsőoktatási intézménye. Az egyesület legnagyobb problémájának az utánpótlást, a fiatalok hiányát nevezte, ezen kell a legsürgősebben változtatni, ami azonban csak az egyetem segítségével, együttműködésével lehetséges, és erre most esély mutatkozik.

Vajdai Imre, a GEDBE titkárnak beszámolója a 20 év munkáját idézte fel, az elvégzett feladatokat, azokat a jobbitó szándékú javaslatokat, amiket a GEDBE tagok a magyar mezőgazdaság, illet-

A közgyűlés hivatalos napirendjén szerepelt az alapszabály módosításának megvitatása. Egyhangú elfogadása után személyi ügyek következtek. Mivel a vezetőség mandátuma lejárt, a tagok új vezetőséget választottak. Az elkövetkező 5 évre a GEDBE Elnöksége a következőképpen alakul: Tózsér János rektor (elnök), Molnár József (tiszteltbeli elnök), Bodnár Ákos (ügyvivő), Vajdai Imre, Lakatos Lajos, Mészáros Gyula, Szarvas Pál (tagok). A Felügyelő Bizottság tagjai: Gyöngyösi István, Deli László, Wagner Dénes.

ve az agrár-oktatás megújítása érdekében tettek – és amelyek nagy része máig sem valósult meg.

A megyékkel való együttműködés ma is kiemelten fontos lenne, a régi együttműködések megújítására, újak kötésére, a diák-klubok felélesztésére lenne szükség. A megyék anyagi támogatását ilyen úton is meg lehetne nyerni. A mai gazdaság, cégvezetőknek, birtokosoknak, vállalkozóknak sokkal jobban kellene anyagilag is támogatniuk az agrár-képzést, a gyakorlati oktatást, utóbbi alapvetően a hallgatók gyakorlatra fogadásával.

Ugyancsak sürgető az ALUMNI-rendszer és az öregdiákok kölcsönös előnyökön alapuló összekapcsolása, együttműködése. Elmondható, hogy a kezdeményezés megtörtént, elindult egy megújulási folyamat a GEDBE-n belül, és egy szorosabb együttműködés a GEDBE és az egyetem között. Vajdai Imre munkájának elismeréséül, annak megköszönése mellett, a „Pro negotio Universitatis” egyetemi kitüntetést vehette át Molnár József elnöktől és Tózsér János rektortól.

SZ. B.